

2013

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ- ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2013

[Το 2013 είναι το τρίτο έτος που διανύει η Πορτογαλία, εφαρμόζοντας αυστηρό πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, στο πλαίσιο Μνημονίου που υπέγραψε με την Τρόικα. Η πορτογαλική κυβέρνηση τοποθετεί χρονικά την λήξη του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής και την πλήρη επάνοδο στις αγορές το 2014. Σύμφωνα με προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών και της Τρόικα, το 2013 προβλέπεται ύφεση 2,3% και έλλειμμα 5,5% επί του ΑΕΠ.]

Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων
Πρεσβεία της Ελλάδος στην Λισσαβώνα

1.Βασικά οικονομικά μεγέθη

Η ύφεση κατά το πρώτο τρίμηνο 2013 ανήλθε σε 4%, σε ετήσια βάση (έναντι -2,3% το αντίστοιχο τρίμηνο 2012), ενώ σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 0,2%. Πρόκειται για τον υψηλότερο δείκτη ύφεσης που έχει καταγράψει η πορτογαλική οικονομία κατά το τελευταίο διάστημα συρρίκνωσής της και για το ένατο διαδοχικό τρίμηνο ύφεσης. (Το 2012 η πορτογαλική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 3,2%).

Η επιδείνωση της ύφεσης οφείλεται στην μεγαλύτερη αρνητική συνεισφορά της συνιστώσας της εγχώριας ζήτησης (-6,4% έναντι -4,6% το προηγούμενο τρίμηνο), λόγω της μείωσης των επενδύσεων (-16,8%), ειδικά στον τομέα των κατασκευών (-15%). Αντίθετα, την ίδια περίοδο κατεγράφη αύξηση κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες της **θετικής συνεισφοράς της συνιστώσας της καθαρής εξωτερικής ζήτησης** (+2,3%), λόγω της μεγαλύτερης μείωσης των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (-6% έναντι -2,3% το προηγούμενο τρίμηνο) και της αύξησης των εξαγωγών κατά 0,3%.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία μειώθηκε κατά 3% (έναντι -1,8% την αντίστοιχη περίοδο 2012), ενώ η μεγαλύτερη συρρίκνωση κατεγράφη στον τομέα των κατασκευών (-24,7%, έναντι -10,6% την αντίστοιχη περίοδο 2012). Η ιδιωτική κατανάλωση συρρικνώθηκε κατά 4,3% (έναντι -5,5% την αντίστοιχη περίοδο 2012), ενώ ο δείκτης λιανικού εμπορίου κατέγραψε πτώση κατά 5,1% (βελτιωμένος, ωστόσο, κατά 2,1% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο).

Κατά το α' τρίμηνο 2013, το **δημοσιονομικό έλλειμμα** ανήλθε σε ποσοστό 10,6% επί του ΑΕΠ, ήτοι 4,167 δις ευρώ, έναντι 3,207 δις ευρώ, την αντίστοιχη περίοδο 2012 (7,9% επί του ΑΕΠ) και στόχου 5,5% για το 2013. Ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός οφείλεται στην έκτακτη κεφαλαιακή ενίσχυση με 700 εκ. της τράπεζας BANIF, ποσό που επιβάρυνε το έλλειμμα κατά 1,8%. Ωστόσο, ακόμα και εάν δεν συμπεριληφθεί η αρνητική συνεισφορά της ενίσχυσης της BANIF, το έλλειμμα ανέρχεται σε 8,8%, λόγω της μείωσης των εσόδων από ΦΠΑ (-4,9%) εξαιτίας της ύφεσης της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και της χορήγησης του επιδόματος Χριστουγέννων σε δημόσιους υπαλλήλους και συνταξιούχους σε δώδεκα μηνιαίες δόσεις, γεγονός που αλλάζει τη δομή της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Τα δημόσια έσοδα αυξήθηκαν κατά 0,8%, ενώ οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν κατά 2,5%.

Οι **ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου** εξακολούθησαν την πτωτική πορεία τους και συρρικνώθηκαν κατά 18,6% σε ετήσια βάση. Κατά το πρώτο πεντάμηνο 2013, οι ακαθάριστες άμεσες ξένες επενδύσεις μειώθηκαν κατά 38% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο 2012, ανερχόμενες σε 11 δις ευρώ. Οι καθαρές άμεσες ξένες επενδύσεις την εξεταζόμενη περίοδο ανήλθαν σε 647 εκ. ευρώ (-86,6% σε σχέση με α' πεντάμηνο 2012). Το απόθεμα άμεσων ξένων επενδύσεων στο τέλος Μαρτίου 2013 ανερχόταν σε 90 δις ευρώ, αυξημένο κατά 6,3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Την ίδια χρονική περίοδο μειώθηκε οριακά (-0,3%) το απόθεμα των πορτογαλικών άμεσων ξένων επενδύσεων στο εξωτερικό, σε συνολικά 54,7 δις ευρώ.

Σύμφωνα με στοιχεία του πορτογαλικού Υπουργείου Οικονομικών, στο τέλος του α' τριμήνου 2013 το **δημόσιο χρέος** ανερχόταν σε ποσοστό 127,1% επί του ΑΕΠ, έναντι 123% στο τέλος του προηγούμενου τριμήνου και πάνω από το στόχο του 2013 (122,3%).

Κατά το α' τρίμηνο 2013, η μέση ετήσια τιμή του **πληθωρισμού** κυμάνθηκε σε 0,2%, έναντι 2% το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό **ανεργίας** επί του ενεργού πληθυσμού ανήλθε σε 17,7% αυξημένο κατά 0,8% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

2. Ισοζύγιο πληρωμών

Κατά το α' τετράμηνο 2013, το **ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών** ήταν πλεονασματικό (162 εκ. ευρώ, έναντι ελλείμματος 2,2δισ ευρώ την αντίστοιχη περίοδο 2012), το **ισοζύγιο κεφαλαίου** εμφάνισε πλεόνασμα ύψους 706 εκ. ευρώ και το **ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών** εμφάνισε έλλειμμα 206 εκ. ευρώ, έναντι πλεονάσματος 1,5δισ ευρώ το προηγούμενο έτος.

Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, σημειώθηκε αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 4,1%, ενώ οι εισαγωγές συρρικνώθηκαν κατά 3%, πάντα σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, ανεβάζοντας το ποσοστό εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ως προς το ΑΕΠ σε 38,7% (α' τρίμηνο 2013). Κατά το πρώτο πεντάμηνο 2013, οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 4,1% και οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 3,2%, με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του εμπορικού ελλείμματος κατά 31% σε 3,3δισ ευρώ.

3. Εξελίξεις-Μεταρρυθμίσεις πρώτου 6μήνου 2013

- ανακοίνωση νέων μέτρων λιτότητας, ύψους 4,8δισ ευρώ για την τριετία 2013-2015. Το μεγαλύτερο μέρος των νέων περικοπών προβλέπεται να υλοποιηθεί το 2014, ενώ 728 εκ. ευρώ θα εξοικονομηθούν ήδη από το 2013 και 334 εκ. ευρώ αφορούν περικοπές το 2015. Τα ανακοινωθέντα μέτρα περιλαμβάνουν επιγραμματικά:
  - πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου 30.000 δημοσίων υπαλλήλων (σε εφαρμογή από προσεχή Σεπτέμβριο)
  - αύξηση του ωραρίου εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων από 35 ώρες σε 40 ώρες/εβδομάδα και μείωση των ημερών αδείας από 25 σε 22 ημέρες,
  - αναθεώρηση του ενιαίου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων
  - αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων
  - αύξηση των εισφορών των συνταξιούχων, εξαιρουμένων των χαμηλών συντάξεων
  - μείωση λειτουργικών δαπανών Υπουργείων τουλάχιστον κατά 10%
  - αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης από 65 σε 66 έτη
  - ολοκλήρωση του Προγράμματος Κινητικότητας/Αξιολόγησης δημοσίων υπαλλήλων εντός 18μήνου.
- μείωση του φορολογικού συντελεστή νομικών προσώπων έως και σε 7,5% από 25% που ισχύει σήμερα, σε βάθος πενταετίας, για επενδύσεις από 3 έως 5 εκ. ευρώ, οποίες πρόκειται να πραγματοποιηθούν έως το τέλος 2013
- συμφωνία κυβέρνησης τραπεζών για μείωση του περιθωρίου κέρδους (spreads) των τελευταίων σε δάνεια «μΜΕ Ανάπτυξη» και «μΜΕ Εξαγωγές»
- εφαρμογή σχεδίου Στρατηγικής 2013-2020 για την Ανάπτυξη, την Απασχόληση και τη Στήριξη της Βιομηχανίας της Πορτογαλίας
- αναμόρφωση Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Τουρισμού (ΕΣΠΤ), για την περίοδο 2013-2015
- επταετής επιμήκυνση του χρόνου ωρίμανσης πορτογαλικού δανεισμού (Μάρτιος 2013)
- πρώτο εγχείρημα (Μάιος 2013) έκδοσης 10ετών ομολόγων από την υπογραφή του Μνημονίου, κατά το οποίο η Πορτογαλία άντλησε από τις χρηματαγορές 3 δισ ευρώ, με επιτόκιο 5,669% (άνω της μιας ποσοστιαίας μονάδος χαμηλότερο από το αντίστοιχο κατά την τελευταία έκδοση 10ετών τον Ιανουάριο του 2011). Η ζήτηση υπερκαλύφθη, καθώς η συνολική προσφορά ξεπέρασε τα 10 δισ ευρώ, με προσέλκυση ξένων επενδυτών σε ποσοστό 86%, και μάλιστα με επαναπροσέγγιση των παραδοσιακών επενδυτών στα πορτογαλικά ομόλογα, ήτοι κεντρικές τράπεζες, συνταξιοδοτικά ταμεία και ασφαλιστικές εταιρείες.

- προς ιδιωτικοποίηση: Ναυπηγεία Viana de Castelo, εταιρεία διαχείρισης αποβλήτων EGP, εταιρεία σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών CP Carga, ταχυδρομεία CTT.

4. Οικονομικές-εμπορικές σχέσεις Ελλάδος-Πορτογαλίας

Σύμφωνα με στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας Πορτογαλίας, κατά το πρώτο 5μηνο 2013, ο όγκος του διμερούς εμπορίου Ελλάδας-Πορτογαλίας αυξήθηκε κατά 5% έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2012, αποκλειστικά χάρις στην αύξηση του εμπορίου πετρελαιοειδών (+86%). Οι πορτογαλικές εισαγωγές από την Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 16%, ενώ οι πορτογαλικές εξαγωγές στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά 2%, με αποτέλεσμα τη **συρρίκνωση του εμπορικού ελλείμματος εις βάρος της Ελλάδος κατά 28%**, ήτοι σε 26 εκ. ευρώ. Η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών στην Πορτογαλία την εξεταζόμενη περίοδο οφείλεται αποκλειστικά στην αύξηση των εξαγωγών πετρελαιοειδών, η οποία αντισταθμίζει την μείωση κατά 5% των εξαγωγών των λοιπών αγαθών. Αντίστοιχα, εάν εξαιρέσουμε τα πετρελαιοειδή, οι πορτογαλικές εξαγωγές στην Ελλάδα, κατέγραψαν μείωση κατά 24%. Χωρίς πετρελαιοειδή, το αποτέλεσμα του εμπορικού ισοζυγίου είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα, με πλεόνασμα της τάξης των 2,9εκ. ευρώ (έναντι ελλείμματος 9,2εκ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο 2012).

Ο πορτογαλικός τραπεζικός όμιλος Millenium BCP, στο πλαίσιο επαναπροσδιορισμού της στρατηγικής της στοχεύοντας σε αναδυόμενες αγορές Αφρικής και Λατινικής Αμερικής, εξέταζε την τελευταία διετία το ενδεχόμενο απόσυρσης της επένδυσης από την Ελλάδα. Εν τέλει, στις αρχές του 2013, ανακοινώθηκε η **εξαγορά της Millenium Bank Ελλάδος από τον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς**, μετά από την πλήρη ανακεφαλαιοποίησή της με κεφάλαια ύψους 413 εκ. ευρώ.

5. Εκδηλώσεις

Το διάστημα 29.04-16.05.2013, το Γραφείο ΟΕΥ Λισσαβώνας σε συνεργασία με τον ΟΠΕ διοργάνωσε **δεκαπενθήμερο ελληνικών προϊόντων στα καταστήματα σούπερ μάρκετ El Corte Inglés Λισσαβώνας και Πόρτο**, με παράλληλη πραγματοποίηση **δεκαήμερου ελληνικής γαστρονομίας σε εστιατόριο πολυκαταστήματος στη Λισσαβώνα**. Σε εν λόγω ενέργεια συμμετείχαν 19 ελληνικές εταιρείες των κλάδων τροφίμων-ποτών. Παράλληλα, από 03 έως 12 Μαΐου πραγματοποιήθηκε δεκαήμερο ελληνικής γαστρονομίας στο εστιατόριο του El Corte Inglés στη Λισσαβώνα, το μενού του οποίου ετοίμασε σε συνεργασία με την ομάδα Chef του πορτογαλικού εστιατορίου, ο Έλληνας Chef, κ. Δόξης Μπεκρής, Γαστρονομικός Διευθυντής του τουριστικού συγκροτήματος Costa Navarino.

Ιούλιος 2013